

СТ А Н О В И Щ Е

От: **Професор д-р Иво Великов Великов;**
Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“;
Област на висшето образование: 9. „Сигурност и отбрана”
Професионално направление: 9.1. „Национална сигурност”

Относно: Дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма *„Икономика и управление”* (*Икономика на отбраната и сигурността*) в УНСС.

Автор на дисертационния труд: **FAISAL TAYEL ABDEL-RAZZAQ
ALABDALLAT**

Тема на дисертационния труд: **НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА КРИЗИ И БЕДСТВИЯ ПО ВРЕМЕ НА КРИЗАТА С КОРОНАВИРУСА И НЕЙНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ НА ЙОРДАНИЯ, МОДЕРИРАЩАТА РОЛЯ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ: ПРИЛОЖНО ИЗСЛЕДВАНЕ В ЙОРДАНСКИЯ НАЦИОНАЛЕН ЦЕНТЪР ЗА КРИЗИ И БЕДСТВИЯ. 2020-2023 г.**

Основание за представяне на становището: Участие в състава на научно жури по защита на дисертационния труд – зап. № 1134/ 19.04.2024 г. на зам.-ректора по НИД на УНСС.

София,
2024 г.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Национална и регионална сигурност“*, Факултет *„Икономика на инфраструктурата“* на УНСС по *докторантска програма „Икономика и управление“ (Икономика на отбраната и сигурността)*, професионално направление 3.8. *Икономика*, съгласно Заповед на ректора на УНСС от 2021 г.

Обучението е осъществено в *самостоятелна* форма през периода 2021 – 2024 г.

Не познавам персонално FAISAL ALABDALLAT. Нямам друга информация, освен от CV-то за неговия жизнен и професионален път. Очевидно става въпрос за лице с опит и позиции в държавната администрация на кралство Йордания, а също и с практика в областта на кризисния мениджмънт, а точно такива хора трябва да бъдат стимулирани да търсят научно развитие и да предават своя позитивен опит.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд на FAISAL ALABDALLAT е безспорно актуален в контекста на преживените от човечеството кризи в следствие на Ковид-19 и неговото отражение във всички сфери на обществен живот.

Приемам актуалността и значимостта на този научен труд за доказани, предвид влиянието на проблема за държави и общества, вкл. върху националната сигурност, както и поради естествения страх от поява на друга пандемия.

Като обем и структура трудът отговаря на критериите за дисертация. Общо обемът е 155 стр., трудът е структуриран в шест глави/части, в тях са уводът и заключението. Добро впечатление правят различните списъци на съкращения, таблици и фигури, които подпомагат читателите в разбирането на материята.

Обектът и предметът са достатъчно ясни и лаконични. Цел и задачи – добре представени, подробни. Прави впечатление представянето на хипотезата – допусканията са в негативен аспект, т.е. „няма въздействие върху сигурността“ от посочената криза. Не смятаме, че това е слабост, но нямаме информация за друг такъв подход.

Обхватът на научното изследване е ограничен по оригинален начин,

освен по време (2020-2024 г.), по обект – Националният център по сигурност и кризисен мениджмънт, и чрез изследваните променливи, а именно – чрез управлението при кризи, националната сигурност и влиянието на информационните технологии, което е показател за добра връзка на докторанта с научния ръководител, както и необходимото осъзнаване за границите на изследвания проблем.

Научната литература е разнообразна, както такава от последните години, така и от преди 60-70 г. и показва добрата предварителна подготовка на докторантката по темата. Наред с чуждестранни автори, докторантът познава и продукцията на български автори.

Общата характеристика на дисертационния труд показва, че е положен необходимия труд за постигане на изискуемото ниво на научна подготовка.

Опитът на Йордания всъщност е необходим като пример за стриктна и обхватна държавна политика, твърде вероятно е, така, както е показана от докторанта (напр. стр. 34-37) такава да не може да бъде приложена у нас (суспендиране на граждански закони, ограничаване на свободи и др.), това обаче не намалява по никакъв начин значението на изследването – обратно дава възможност за размисъл относно нашата система – дали постоянен орган като Център за сигурност и кризисен мениджмънт е приложим у нас? Имали сме още преди 10 години идеята за Академия за сигурност, отбрана и обществен ред, но секретарят на Съвета по сигурност към МС така и не направи решаващо действие!?

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Поради обема на становището, ще се въздържа от обстоен преглед на съдържанието. Приемам, че поставената цел и задачи могат да бъдат открити в изложението на текста и като цяло са изпълнени.

Докторантът върви по изпитания подход „от теоретично към приложно”, следвайки ясно и лесно забележимо разпределението по глави: увод (не би трябвало да бъде първа глава) теоретични втора и трета глава, следва комбинирана четвърта, аналитичната пета глава и накрая приложната шеста глава с краен резултат от изследването – вербалните заключения и предложения.

Очевиден е ръководният опит на автора, визията му за цялостната дейност на Националния център, информираността му по взетите решения по време на пандемията на най-високо ниво – кралят и правителството.

Разкрити са характеристиките и етапите на кризата, което е правилен подход.

Описан е факторът засягане на националната сигурност и правителственото измерение с възможните мерки: здравни, медийни, политически и свързани със сигурността (суспендиране на гражданското право и прилагане на военизирани правила), икономически. Правителствените решения в случая с кризата COVID-19 са описани също. Отделено е внимание на технологичните мерки – информационни технологии и предимствата от тях при кризисно управление.

Представен е National Center for Security and Crises Management in Jordan с неговата визия, мисия и задачи. Отделено е специално място на концепцията му за опериране.

На базата на пространно и комплексно проучване сред служители на Националния център на Йордания са достигнати сериозни научни резултати, като: Отбелязва се, че относителната важност на независимата променлива (етапи на управление на кризи) е висока и това е индикатор за способността на независимата променлива (етапи на управление на кризи) да повлияе на проблема за изследване на зависимата променлива (национална сигурност).

Доказва се, че относителната важност на зависимата променлива - националната сигурност на Йордания, е висока и това е индикация, че променливата (националната сигурност на Йордания), се нуждае от способността на независимата променлива (етапи на управление на кризи), особено приложими здравни мерки;

Отбелязва се също, че относителната важност на модифицираната променлива (информационна технология) със средна аритметична стойност е влиятелна и това е индикатор за способността на модифицираната променлива (информационна технология) да подобри въздействието на независимата променлива (етапи на управление на кризи) при повлияване на проблема за изучаване на зависимата променлива (национална сигурност) и намирането на решение.

Приемам напълно получените резултати от разработването на този

труд.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Смятам, че посочените приноси отговарят на постигнатите резултати в дисертационния труд на автора. И че са негово дело.

Приемам за правилно формулирани и реално съществуващи посочените от докторанта научни приноси. Имам обаче претенции да бъдат и повече, т.като оригиналното изследване и множеството релации между факторите му предполага повече приноси.

Не намерих основание за формулировката на принос № 4, вероятно не притежавам някакво традиционно знание за научните среди в Йордания.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Публикациите (общо 4 на брой) приемам за напълно достатъчни и пряко обвързани с темата на дисертацията и представят определени важни елементи от нея.

Видно е, че същите обхващат 4 поредни броя на сп. Национална сигурност. Т.е. авторът е публикувал последователно в процеса на създаване на своя труд. Направих опит да ги потърся и публикациите са лесно откриваеми в сайта на списанието.

6. Оценка на автореферата

Смятам, че автореферата е сред достойнствата на автора. Отлично впечатление прави аналитичния подход към текста му – главите и параграфите са представени лаконично, понятно, само най-съществените текстове. Авторефератът отразява напълно коректно съдържанието на дисертацията. Приемам също формата и обема му.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Към тази разработка могат да бъдат отправени някои критични бележки, които обаче не влияят на цялостната ми позитивна оценка. Изброявам някои от тях, просто за да бъдат избегнати при други публикации на автора:

- Използвано е определение за криза, което е сравнено и с други

определения в литературата (управление при кризи), но можеше да има по-задълбочено сравнение с България и НАТО, включително и с ISO стандарти (с. 37);

- Не мога да дам точна оценка за получените данни при анализа на изследването на експертно мнение, доста е усложнено и предизвика въпроси дали е трябвало да се използва такава методология за изследване и оценка. Това обаче е разрешим въпрос по време на защитата на дисертацията;

- С оглед сложността на изследването, то трябва още по-подробно да бъде обяснено, да стане по-достъпно и за по-широка аудитория – студенти, институции, неспециалисти;

8. Заключение

Дисертационният труд на тема „ НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА КРИЗИ И БЕДСТВИЯ ПО ВРЕМЕ НА КРИЗАТА С КОРОНАВИРУСА И НЕЙНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ ВЪРХУ НАЦИОНАЛНАТА СИГУРНОСТ НА ЙОРДАНИЯ, МОДЕРИРАЩАТА РОЛЯ НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ ТЕХНОЛОГИИ: “, представен за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ по научната специалност „Икономика и управление” (Икономика на отбраната и сигурността), с автор FAISAL TAYEL ABDEL-RAZZAQ ALABDALLAT, представлява завършен научен труд по конкретен научен проблем, и отговаря на изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за неговото прилагане.

Изразявам своята положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури на кандидата FAISAL TAYEL ABDEL-RAZZAQ ALABDALLAT да бъде присъдена ОНС „доктор”.

05.05.2024 г. / София

Подпис:/Великов/

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

OPINION

By: Professor PhD. Ivo Velikov Velikov;
Varna Free University "Chernorizets Hrabar";
Field of higher education: 9. "Security and Defense"
Professional direction: 9.1. "National Security"

Subject: Dissertation work for awarding the educational and scientific degree "doctor" in professional field 3.8. Economics, doctoral program "Economics and Management" (Economics of Defense and Security) at UNWE.

Author of the dissertation: FAISAL TAYEL ABDEL-RAZZAQ
ALABDALLAT

Dissertation Topic: THE NATIONAL CRISIS AND DISASTER STRATEGY DURING THE CORONAVIRUS CRISIS AND ITS IMPACT ON JORDAN'S NATIONAL SECURITY, THE MODERATING ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY: A CASE STUDY AT THE JORDAN NATIONAL CENTER FOR CRISES AND DISASTERS. 2020-2023

Grounds for presenting the opinion: Participation in the composition of the scientific jury for the defense of the dissertation work - note. No. 1134/19.04.2024 of the vice-rector for the NID of the UNWE.

Sofia,
2024

1. Information about the dissertation student

The dissertation student was trained in a doctoral program at the Department of "National and Regional Security", Faculty of "Infrastructure Economics" of the UNSS in the doctoral program "Economics and Management" (Economics of Defense and Security), professional direction 3.8. Economics, according to the Order of the rector of UNSS from 2021.

The training was carried out in an independent form during the period 2021-2024.

I do not know FAISAL ALABDALLAT personally. I have no other information, except from the CV, about his life and professional path.

Obviously, this is a person with experience and positions in the state administration of the Kingdom of Jordan, and also with practice in the field of crisis management, and precisely such people should be stimulated to seek scientific development and pass on their positive experience.

2. General characteristics of the dissertation work

The dissertation work of FAISAL ALABDALLAT is undeniably relevant in the context of the crises experienced by humanity as a result of Covid-19 and its reflection in all spheres of public life.

I accept the relevance and significance of this scientific work as proven, given the impact of the problem on countries and societies, incl. on national security, as well as due to the natural fear of another pandemic.

In terms of volume and structure, the work meets the criteria for a dissertation. In total, the volume is 155 pages, the work is structured in six chapters/parts, which include the introduction and the conclusion. A good impression is made by the various lists of abbreviations, tables and figures, which assist readers in understanding the material.

The object and subject are sufficiently clear and concise. Purpose and tasks - well presented, detailed. The presentation of the hypothesis is impressive - the assumptions are in a negative aspect, i.e. "no security impact" from the said crisis. We don't think this is a weakness, but we don't know of any other such approach.

The scope of the research is limited in an original way, except for time (2020-2024), by object - the National Center for Security and Crisis Management, and by the variables studied, namely - by crisis management, national security and the influence of information technologies, which is an indicator of a good relationship between the doctoral student and the supervisor, as well as the necessary awareness of the limits of the researched problem.

The scientific literature is diverse, both from recent years and from 60-70 years ago and shows the good preliminary preparation of the doctoral student on the subject. Along with foreign authors, the doctoral student also knows the production of Bulgarian authors.

The general characteristics of the dissertation show that the necessary work has been done to achieve the required level of scientific preparation.

Jordan's experience is actually needed as an example of a strict and comprehensive state policy, it is very likely that, as shown by the PhD student (e.g. pp. 34-37) such cannot be implemented in our country (suspension of civil laws, restriction of freedoms, etc.), however, this does not in any way reduce the importance of the study - on the contrary, it gives an opportunity to reflect on our system - is a permanent body such as the Center for Security and Crisis

Management applicable in our country? We already had the idea of an Academy for Security, Defense and Public Order 10 years ago, but the Secretary of the Security Council at the MC never took a decisive action!?

3. Evaluation of the obtained scientific and scientific-applied results

Due to the volume of the opinion, I will refrain from a comprehensive review of the content. I accept that the stated aim and objectives can be found in the exposition of the text and are generally fulfilled.

The PhD student follows the tried and tested approach "from theoretical to applied", following a clear and easily discernible distribution of chapters: introduction (it should not be the first chapter), theoretical second and third chapters, followed by a combined fourth, the analytical fifth chapter and finally the applied sixth chapter with final result of the research - the verbal conclusions and proposals.

The author's managerial experience, his vision for the overall activity of the National Center, his awareness of the decisions taken during the pandemic at the highest level - the king and the government - are obvious.

The characteristics and stages of the crisis are revealed, which is a correct approach.

The factor affecting national security and the governmental dimension is described with the possible measures: health, media, political and security-related (suspension of civil law and application of militarized rules), economic. Government decisions in the case of the COVID-19 crisis are also described. Attention is paid to technological measures - information technologies and their advantages in crisis management.

The National Center for Security and Crisis Management in Jordan is presented with its vision, mission and tasks. A special place is devoted to his concept of operation.

Based on an extensive and complex survey among employees of the National Center of Jordan, serious scientific results have been reached, such as: It is noted that the relative importance of the independent variable (stages of crisis management) is high, and this is an indicator of the ability of the independent variable (stages of crisis management) to influence the research problem of the dependent variable (national security).

It is proven that the relative importance of the dependent variable - Jordan's national security is high and this is an indication that the variable (Jordan's national security) needs the ability of the independent variable (stages of crisis management), especially applicable health measures ;

It is also noted that the relative importance of the modified variable (information technology) with an arithmetic mean value is influential and this is an indicator of the ability of the modified variable (information technology) to

enhance the impact of the independent variable (stages of crisis management) in influencing the problem to study the dependent variable (national security) and find a solution.

I fully accept the results obtained from the development of this work.

4. Evaluation of scientific and scientific-applied contributions

I believe that the stated contributions correspond to the results achieved in the author's dissertation work. And that they are his work.

I accept the scientific contributions indicated by the doctoral student as correctly formulated and actually existing. However, I have claims that there are more, since the original study and the multiple relationships between its factors suggest more contributions.

I found no basis for the wording of contribution #4, perhaps I do not possess some traditional knowledge of the scientific community in Jordan.

5. Evaluation of dissertation publications

I consider the publications (4 in total) to be completely sufficient and directly related to the topic of the dissertation and present certain important elements of it.

It can be seen that the same covers 4 consecutive issues of the magazine National Security. I.e. the author has published consistently in the process of creating his work. I made an attempt to look them up and the publications are easily found on the journal site.

6. Evaluation of the autoref

I believe that the author's reference is among the merits of the author. The analytical approach to his text makes an excellent impression - the chapters and paragraphs are presented succinctly, clearly, only the most essential texts. The abstract fully reflects the content of the dissertation. I also accept its shape and volume.

7. Criticisms, recommendations and questions

Some critical remarks can be made about this development, but they do not affect my overall positive assessment. I am listing some of them just to avoid them in other posts by the author:

- A definition of crisis was used, which was also compared with other definitions in the literature (crisis management), but there could have been a more in-depth comparison with Bulgaria and NATO, including with ISO standards (p. 37);
- I cannot give an accurate assessment of the data obtained in the analysis of the research of expert opinion, it is quite complicated and raised questions about

whether such a methodology for research and evaluation should have been used. However, this is a solvable issue during the dissertation defense;

- In view of the complexity of the research, it should be explained in even more detail, become more accessible to a wider audience - students, institutions, non-specialists;

8. Conclusion

The dissertation on " THE NATIONAL CRISIS AND DISASTER STRATEGY DURING THE CORONAVIRUS CRISIS AND ITS IMPACT ON THE NATIONAL SECURITY OF JORDAN, THE MODERATING ROLE OF INFORMATION TECHNOLOGY: " presented for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" in the scientific specialty " Economy and Management" (Economics of Defense and Security), authored by FAISAL TAYEL ABDEL-RAZZAQ ALABDALLAT, is a completed scientific work on a specific scientific problem, and meets the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Rules for its Implementation.

I express my positive assessment and propose to the respected scientific jury that the candidate FAISAL TAYEL ABDEL-RAZZAQ ALABDALLAT be awarded the ONS "Doctor".

05.05.2024 / Sofia

Signature:/Velikov/